

AC-123

April-2019

B.A., Sem.-II

EC-I (111) : Political Science (Introduction to Political Science-II)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુ દશવિલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દશવિ છે.

1. (અ) સ્વતંત્રતા એટલે શું ? સ્વતંત્રતાના ખ્યાલને વિગતે સમજાવો. 14

અથવા

સ્વતંત્રતાના પ્રકારો જણાવો.

(બ) ખરું કે ખોટું લખો. (કોઈપણ ચાર) 4

- (1) કુદરતી સ્વતંત્રતા એ સ્વતંત્રતાનો એક પ્રકાર છે.
- (2) જો કાયદો ન હોય તો સ્વતંત્રતા પણ અસ્તિત્વ ધરાવતી નથી.
- (3) 'ઓન લિબર્ટી' પુસ્તકના લેખક સોક્રેટિસ છે.
- (4) આર્થિક સ્વતંત્રતા એ સ્વતંત્રતાનો પ્રકાર નથી.
- (5) કાયદાની હાજરી વગર સ્વતંત્રતાનું રક્ષણ થતું નથી.
- (6) જહોન સ્ટુઅર્ટ મિલે સ્વતંત્રતાનો ઉંડો અભ્યાસ કર્યો છે.

2. (અ) સમાનતા એટલે શું ? તેનાં જુદા-જુદા પાસાંઓની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

સમાનતાના પ્રકારો જણાવો.

(બ) ખરું કે ખોટું લખો. (કોઈપણ ચાર) 4

- (1) સ્વતંત્રતા, સમાનતા અને બંધુત્વ એ લોકશાહીના પાયાના મૂલ્યો છે.
- (2) કાયદા સમક્ષ તમામ લોકો સમાન એટલે સમાનતા.
- (3) ન્યાય એ લોકશાહીનો આધારભૂત પાયો છે.
- (4) ન્યાયનો સંબંધ નિયમ સાથે રહેલો છે.
- (5) દરેક માટે પૂરતી સમાન તકો સમાનતા માટે અવરોધ છે.
- (6) વિશેષ અધિકારોની હાજરી સમાનતાના વાતાવરણને પોષે છે.

3. (અ) ફરજોના પ્રકારો સમજાવો. 14

અથવા

નોંધ લખો :

(i) અધિકારોના પ્રકારો

(ii) હકોનું મહત્વ

(બ) ખરુંકે ખોટું લખો. (કોઈપણ ત્રણ) 3

(1) કાનૂની ફરજોને કાયદાનું પીઠબળ હોતું નથી.

(2) નાગરિક હકો અને રાજકીય હકો એ કાનૂની પ્રકારના હકો છે.

(3) નૈતિક હકોને નૈતિક ફરજો સાથે કોઈ સંબંધ નથી.

(4) દરેક રાજ્ય તેણે સ્વીકારેલા હકો ઉપરથી ઓળખાય છે.

(5) પ્રો. લાસ્કીના મતે, 'નાગરિકતા એટલે નાગરિક જાહેર કલ્યાણમાં પોતાનો જ્ઞાનપૂર્વકનો ફાળો આપવો.'

4. (અ) કાયદાનાં સ્રોતોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

નોંધ લખો :

(i) કાયદાના લક્ષણો

(ii) કાયદાના પ્રકારો

(બ) ખરુંકે ખોટું લખો. (કોઈપણ ત્રણ) 3

(1) બંધારણ એ રાજ્યનો મૂળભૂત કાયદો છે.

(2) કાયદો એ રાજ્યની વ્યક્ત થયેલી ઈચ્છા છે.

(3) કાયદો એટલે શ્રેષ્ઠ તરફથી કનિષ્ઠને અપાતી આજ્ઞા.

(4) રૂઢિ-રિવાજોને કાયદા સાથે કોઈ સંબંધ નથી.

(5) હુગો ગ્રોશિયસ આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાના પિતા ગણાય છે.

Seat No. : _____

AC-123

April-2019

B.A., Sem.-II

**EC-I (111) : Political Science
(Introduction to Political Science-II)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Right side figure indicates the marks of the question.

1. (a) What is the meaning of liberty ? Explain the concept of liberty in detail. **14**

OR

Describe the types of liberty.

(b) Write true or false : (any **four**) **4**

- (1) Natural liberty is a type of liberty.
- (2) If there is no law, there is no liberty.
- (3) On liberty is written by Socrates.
- (4) Economic liberty is not a type of liberty.
- (5) Without the presence of law liberty can not be safeguarded.
- (6) John Stuart Mill has studied liberty in detail.

2. (a) What is the meaning of equality ? Discuss its various aspects. **14**

OR

Describe the types of equality.

(b) Write true or false : (any **four**) **4**

- (1) Liberty, equality and fraternity are the fundamental values of democracy.
- (2) All are equal before law means equality.
- (3) Justice is a main pillar of democracy.
- (4) Justice is related with rule.
- (5) Adequate opportunities to all is hurdle for equality.
- (6) The presence of privileges promote environment of equality.

3. (a) Explain the types of Duties. 14

OR

Write notes :

- (i) Types of rights
- (ii) Importance of rights

(b) Write true or false : (any **three**) 3

- (1) Legal duties don't have legal support.
- (2) Civil rights and political rights are types of legal rights.
- (3) There is no relation between moral rights and moral duties.
- (4) Every state is known by the rights that it maintains.
- (5) According to Prof. Laski, citizenship means to contribute one's own instructed judgement to the social good.

4. (a) Discuss the sources of law in detail. 14

OR

Write notes :

- (i) Characteristics of law
- (ii) Types of law

(b) Write true or false : (any **three**) 3

- (1) Constitution is a fundamental law of the state.
 - (2) Law is expressed will of the state.
 - (3) Law is a command given by a superior to an inferior.
 - (4) There is no relationship between customs and law.
 - (5) Hugo Gracious is known as father of International Law.
-